

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. A. Berg
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG
2500EJ20350

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11

F 030 274 29 71

info@rivm.nl

Ons kenmerk

0033/2020 LCI/JvD/at/to

Behandeld door

LCI

T (030) 274 7000

F (030) 274 4455

lci@rivm.nl

Datum 12 maart 2020

Onderwerp Advies n.a.v. 59^e OMT COVID-19

Geachte mevrouw Berg,

A. Samenvatting situatie

Op 12 maart 2020 riep het Centrum voor Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM een OMT bijeen om opnieuw te adviseren over de situatie rondom de COVID-19-uitbraak. Naast de vaste OMT-leden (vertegenwoordigers van de Nederlandse Vereniging voor Internist-Infectiologen (NVII), de Nederlandse Vereniging van Medische Microbiologie (NVMM), hoogleraar Sociale Geneeskunde) waren ook deskundigen van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC), vanuit GGD regionaal arts-consulenten en artsen M&G van regionale GGD'en, een vertegenwoordiger van het referentielaboratorium, diverse centra van het RIVM en andere specialisten (internist-infectioloog, viroloog, artsen-microbioloog) aanwezig.

Achtergrond

Op 27 februari jl. werd de eerste patiënt met COVID-19 in Nederland gediagnosticeerd. Tot 12 maart zijn er wereldwijd 125.518 patiënten met COVID-19 gemeld, waarvan 22.105 in Europa. Hiervan zijn er 4.617 overleden, waarvan 943 in Europa. Op 12 maart zijn er in Nederland 614 patiënten met in het laboratorium bevestigde COVID-19 gemeld, waarvan er 5 zijn overleden.

Aanleiding

Sinds de vorige bijeenkomst hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan:

- In Noord-Brabant is de druk op de zorg in de drie meest betrokken ziekenhuizen verder opgelopen, met name op de IC-afdelingen.
- Capaciteit van de GGD'en om de gevallen van bevestigde infecties te onderzoeken staat onder druk, waardoor onzekerheid bestaat over de keten van infectie en de bron.
- Buiten Noord-Brabant is er nu ook een cluster van infecties vastgesteld in Zuid-Limburg met mogelijk een link met Duitsland. Dit maakt de invloed van de wisselende situaties in de landen om ons heen duidelijk. Daarnaast heeft de WHO COVID-19 tot een pandemie uitgeroepen.
- De vandaag beschikbaar gekomen genetische analyse van de virus-isolaten duidt op meerdere introducties vanuit het buitenland, veelal Italië, en dit geldt ook voor de isolaten uit Noord-Brabant. Omdat opgenomen patiënten de top van een piramide vertegenwoordigen van patiënten met minder ernstige klachten, duidt dit op mogelijke verspreiding van het virus in de populatie.

Datum
12 maart 2020

Ons kenmerk
0033/2020 LCI/JvD/at/to

- Ten slotte zijn er sinds gisteren enkele gevallen van COVID-19 vastgesteld in Amsterdam en Rotterdam, in onverwachte hoek, waarbij er momenteel nog geen bron, zoals Italië, bekend is.

Bovenstaande ontwikkelingen suggereren dat de situatie in Nederland meer onzeker is dan eerder en er zich mogelijk meer gevallen onder de radar van de huidige detectie afspelen. Wij interpreteren dit zodanig dat in meerdere gebieden in Nederland het indammen van de uitbraak niet meer mogelijk is en dat voor heel Nederland de mitigatiefase ingaat. In sommige delen van Nederland waar onderdrukking mogelijk is, wordt dit nagestreefd.

Doelstellingen OMT:

Het doel van dit OMT is advies te geven over aanvullende maatregelen voor heel Nederland gericht op het in stand houden van goede zorg voor ernstig zieken en mensen uit de voor coronavirusinfecties kwetsbare groepen.

B. Advies

Het OMT stelt daarom de volgende maatregelen voor:

1. Luchtwegklachten? Blijf thuis

Het OMT adviseert tot nader order alle inwoners van Nederland met ziekteverschijnselen passend bij een acute luchtweginfectie, zoals **neusverkoudheid, keelpijn, hoesten en al of niet daarbij koorts, thuis te blijven**, nieuwe sociale contacten te vermijden en bestaande contacten te beperken (in lijn met het vigerende advies voor Noord-Brabant).

2. Evenementen afgelasten

Het OMT adviseert tot nader order om in Nederland grote evenementen af te gelasten. Het OMT pleit ervoor de huidige gehanteerde grens in Noord-Brabant van 1.000 personen te verlagen, met als voorstel om een grens van 100 deelnemers te hanteren.

3. Scholen niet dicht

Het OMT adviseert **scholen nu niet te sluiten**. Met sluiting van scholen zouden veel ouders noodgedwongen prioriteit geven aan de zorg voor kinderen. Daardoor komt er extra druk op vitale maatschappelijke processen en zorgcapaciteit. Het beleid om zieke kinderen thuis te houden beperkt de circulatie. Algehele schoolsluiting draagt minder bij aan beperking van circulatie van het virus.

4. Zorg voor ouderen en kwetsbaren

Goede zorg voor ernstig zieken en mensen uit de voor coronavirusinfecties kwetsbare groepen is nu essentieel. Daarom het dringende advies aan ouderen en mensen met een verminderde afweer door onderliggende medische condities om contact met personen met bovengenoemde ziekteverschijnselen te vermijden. Ook niet-noodzakelijk contact met kinderen jonger dan vijf jaar wordt afgeraden, ook als zij geen klachten hebben.

5. Gespreide werktijden

Om *crowding* in het openbaar vervoer en in drukke werksituaties te beperken, adviseert het OMT werkgevers werktijden te spreiden.

6. Schrappen van vluchten uit risicogebieden

Het OMT adviseert de mogelijkheden te onderzoeken om vluchten uit gebieden waar een uitbraak van COVID-19 plaatsvindt te schrappen om zo import van patiënten te voorkomen.

7. Algemeen beleid instellingen

Het OMT adviseert aan gelijkwaardige instellingen (bv. universiteiten, hogescholen, etc.) om, voor zover mogelijk, in Nederland gezamenlijk en uniform beleid te maken qua maatregelen. Medische faculteiten met per definitie veel interactie met het ziekenhuis worden geadviseerd de onderwijsactiviteiten van klinici te stoppen. Zorgpersoneel en mensen werkzaam in de vitale infrastructuur worden geadviseerd niet te reizen buiten Nederland.

8. Contactonderzoek en testbeleid

In verband met de nieuw ontstane epidemiologische situatie, de hoge werkdruk en dreigende schaarste van testmateriaal en persoonlijke beschermingsmiddelen, heeft het OMT besloten om de indicaties voor testen aan te passen. Het brononderzoek wordt losgelaten. Het contactonderzoek bij bevestigde gevallen richt zich op het alert maken van personen uit de risicogroepen, zodat zij bij klachten snel getest worden en snel medische zorg krijgen bij het ontwikkelen van complicaties.

Indicaties voor testen:

- personen uit de risicogroepen: ≥ 70 jaar en personen met onderliggende medische condities (indicatie voor de jaarlijkse griepvaccinatie);
- bij een ernstig ziektebeeld, gepaard gaande met koorts én respiratoire symptomen (hoesten, benauwdheid);
- zorgmedewerkers: zie <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/informatie-voor-professionals>.

Voor ziekenhuizen geldt het NVZ-beleid voor zorgmedewerkers (<https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/informatie-voor-professionals>) en voor patiënten het laagdrempelige testbeleid van het eigen ziekenhuis.

Personen terugkerend uit gebieden met wijdverspreide transmissie komen bij ontwikkeling van symptomen alleen in aanmerking voor testen als zij aan bovenstaande indicatie voldoen. Hen wordt wel gevraagd uit voorzorg sociale contacten te beperken gedurende 14 dagen na het verlaten van het risicogebied. Dit betekent ook niet op bezoek te gaan bij anderen/ouderen, thuis te werken en kinderen niet naar school en/of kindercentra te laten gaan.

9. Beleid ziekenhuizen en binnen verpleeghuizen

Het OMT vraagt aan ziekenhuizen en verpleeghuizen zich maximaal voor te bereiden op de verwachte toename van de COVID-19-patiënten. Ziekenhuizen doen er goed aan de IC-capaciteit zoveel mogelijk te verhogen en te oriënteren op mogelijkheden van het sluiten van poliklinieken en het uitstellen van electieve

Datum
12 maart 2020

Ons kenmerk
0033/2020 LCI/JvD/at/to

operaties. Verder wordt geadviseerd het bezoek in ziekenhuizen te beperken tot niet meer dan één bezoeker per opgenomen patiënt.

10. Communicatie: focus op hygiëne

- In communicatieboodschappen moet de focus onverminderd gericht blijven op wat mensen zelf kunnen doen aan hygiënemaatregelen, te weten: geen handen schudden, vaker handen wassen en hoesten in de elleboog.
- Communiceer uitdrukkelijk dat alle inspanningen rondom COVID-19 gericht zijn op het in stand houden van goede zorg voor ernstig zieken in het algemeen en voor de mensen uit de voor coronavirusinfecties kwetsbare groepen.
- Communiceer dringend aan iedereen in Nederland met ziekteverschijnselen als neusverkoudheid, keelpijn, hoesten en/of koorts om nieuwe sociale contacten te vermijden en bestaande te beperken.
- Bij iedereen die ziekteverschijnselen heeft ligt de nadruk op het vermijden van sociale contacten bij ernstig zieken en mensen uit de voor coronavirusinfecties kwetsbare groepen.

11. Optionele vervolgmaatregelen

Mede afhankelijk van de ontwikkelingen in de epidemiologie voegt het OMT een addendum van mogelijke vervolgmaatregelen toe om eventueel te nemen in de toekomst.

Tot een nadere mondelinge toelichting ben ik gaarne bereid.

Hoogachtend,

Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur CIB

Datum
12 maart 2020

Ons kenmerk
0033/2020 LCI/JvD/at/to

Addendum: Mogelijke vervolgbeleidsmaatregelen

- Stoppen met vluchten naar risicogebieden;
- Stoppen met vluchten vanuit bepaalde luchthavens (export van patiënten vermijden);
- Beperken of stilleggen van het openbaar vervoer;
- Advies thuiswerken voor heel Nederland;
- Sluiten van horecagelegenheden, fitness- en sportclubs en dergelijke.